

ห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่

เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา

เทศบาลนครสงขลา มีนโยบายส่งเสริมให้เมืองสงขลาเป็นเมืองน่าอยู่และเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยประกาศให้หาดสมิหลาเป็นห้องรับแขกของภาคใต้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพันธกิจใหม่ของเทศบาลภายใต้เมืองน่าอยู่ เมืองน่าเที่ยว ดังนั้นเทศบาลจึงได้ปรับปรุงภูมิทัศน์ สร้างลานสันทนาการเพื่อเป็นสื่อนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมสนับสนุนการรักการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอ่านแบบครอบครัว ดังนั้นเทศบาลจึงมีแนวคิดที่จะสร้างสัญลักษณ์แห่งการเรียนรู้ ณ ลานคลื่นหัวตั้ง

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองสงขลา

จังหวัด: สงขลา

ประชากร: 81,829 คน

พื้นที่: 9.27 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น : เทศบาลนคร

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2546 เทศบาลได้ริเริ่มโครงการ “ห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่” โดยได้ปรึกษาร่วมกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสงขลา ซึ่งให้ความอนุเคราะห์มอบรถตู้เก่าซึ่งได้มาจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปดัดแปลงเป็นรถห้องสมุดเคลื่อนที่แก่เทศบาล เพราะศูนย์ฯ เล็งเห็นว่าน่าจะเกิดประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่น เป้าหมายของโครงการคือเพื่อสร้างแหล่งความรู้ ความบันเทิงให้กับเยาวชนเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนให้กับประชาชน และเพื่อเป็นสื่อกลางในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ตลอดจนเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับเทศบาล

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตกแต่งรถให้เป็นห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่(ตู้หนังสือที่เข้าถึงคนอ่าน)
2. จัดหาหนังสือให้มีความหลากหลาย ในระยะแรกได้จัดหาหนังสือเชิงวิชาการ หนังสืออ่านเล่นของเด็ก และต่อมาได้มีการเพิ่มหนังสือหลากหลายประเภทยิ่งขึ้นตามความต้องการของผู้อ่าน เช่น นิตยสาร เกร็ดความรู้ หนังสือบันเทิง จำนวนประมาณ 2,000 เล่ม
3. วางกฎระเบียบในการยืม-คืนหนังสือ ดังนี้
 - 3.1. ต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรราชการในการยืม-คืนหนังสือ
 - 3.2. ยืมหนังสือครั้งละ 1 เล่มต่อคน
 - 3.3. ต้องคืนหนังสือภายในวันที่ยืม
 - 3.4. หากทำหนังสือชำรุดหรือสูญหายต้องชดเชยตามราคาหนังสือ
 - 3.5. เปิดให้บริการทุกวันอังคาร-อาทิตย์ เวลา 11.00-19.00 น. บริเวณชายหาดสมิหลา สงขลา

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/ การลงทุน

เทศบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการจำนวน 590,000 บาท และงบประมาณจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจำนวน 300,000 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

1. รายจ่ายลงทุน
 - ค่าปรับปรุงรถเคลื่อนที่เป็นเงิน 600,000 บาท
 2. รายจ่ายดำเนินการ
 - ค่าตอบแทนของบรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ วันละ 450 บาท
 - ค่าตอบแทนพนักงานขับรถ วันละ 200 บาท
 - ค่าปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและในวันหยุดราชการ วันละ 100/200 บาท/คน จำนวน 3 คน
 - ค่าใช้สอยและค่าวัสดุเป็นเงิน 400,000 บาท
- รวมรายจ่ายดำเนินการ 800,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. รถเคลื่อนที่จำนวน 1 คัน
2. หนังสือจำนวน 1,000 เล่ม
3. เสื้อสำหรับนั่งอ่านหนังสือ
4. ของเล่นเด็ก
5. วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

บุคลากร

1. เจ้าหน้าที่เทศบาลนครผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 1 คน ทำหน้าที่เสนอโครงการของงบประมาณสนับสนุน จัดซื้อครุภัณฑ์ จัดจ้างเจ้าหน้าที่โครงการคือ บรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ และพนักงานขับรถ
2. บรรณารักษ์จำนวน 1 คน ทำหน้าที่ให้บริการตามวันและเวลาที่กำหนดตามจุดต่างๆ และจัดหมวดหมู่หนังสือ
3. ผู้ช่วยบรรณารักษ์จำนวน 1 คน ทำหน้าที่จัดหมวดหมู่หนังสือและจัดกิจกรรม
4. พนักงานขับรถจำนวน 1 คน ขับรถคอนเทนเนอร์

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
8 มกราคม 2546	เสนอโครงการห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่ โดย การปรึกษาหารือ คัดรูปแบบและระดมทุนกับศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน	เจ้าหน้าที่กองการศึกษา/ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน
13 มกราคม 2546	ออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่โครงการและประกาศ เชิญชวนประชาชนในพื้นที่ให้มาใช้บริการ	เจ้าหน้าที่กองการศึกษา
กุมภาพันธ์- กันยายน 2546	ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง	เจ้าหน้าที่กองการศึกษา
20 มกราคม 2546	ประชุมเตรียมงาน	ผู้รับผิดชอบโครงการ
14 กุมภาพันธ์ 2546	ดำเนินการตามโครงการรับมอบรถ	เจ้าหน้าที่โครงการ/ เทศบาลนครสงขลา/ ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน
มิถุนายน 2546	รับมอบรถ	เจ้าหน้าที่โครงการ/ เทศบาลนครสงขลา/ ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม 2546	เปิดบริการให้แก่ประชาชนในชุมชน นักท่องเที่ยว และคนทั่วไป โดยให้บริการ 3 จุด ได้แก่ 1. บริเวณหน้าสวนสองทะเล 2. หน้าถ้ำลานดอกแก้ว 3. หลังสนามติณสูลานนท์ ซึ่งแต่ละจุดใช้เวลาเปิดทำการ 1 สัปดาห์ และทำแบบสอบถามประเมินความต้องการของประชาชนที่เข้ารับบริการและคนทั่วไป	บรรณารักษ์ / ผู้ช่วยบรรณารักษ์/พนักงานขับรถ

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

- ศูนย์การศึกษาชนนอกโรงเรียน

--บทบาทความร่วมมือ--

สนับสนุนบรรทุกคอนเทนเนอร์ 2 คอน เพื่อจัดทำเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่และให้คำปรึกษาโครงการ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนดำเนินการ

- สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ของโครงการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทำกิจกรรมของชุมชน ประชาชนจึงสามารถเข้าถึงและเข้าร่วมโครงการห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่ได้ง่าย อย่างไรก็ตามในช่วงแรกมีผู้เข้ามาใช้บริการน้อย เนื่องจากหนังสือที่นำมาให้บริการไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน
- พฤติกรรมการเรียนรู้ของชาวสงขลาถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นหลัก

หลังดำเนินการ

- ประชาชนหลากหลายกลุ่มพึงพอใจและสนใจเข้ารับบริการเพิ่มขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวประมาณ 1,000 คน ทั้งในช่วงวันหยุดและวันธรรมดา โดยเฉพาะครอบครัวจะมาใช้บริการในวันหยุดมาก ผู้ใช้บริการยังเสนอแนะประเภทหนังสือที่นำมาอ่านและของเล่นสำหรับเด็ก ห้องสมุดจึงกลายเป็นจุดพักผ่อน สถานที่นัดพบของชุมชนและเป็นสถานที่ส่งเสริมความรู้ให้กับเยาวชน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ในระยะแรกไม่ทราบความต้องการของประชาชนกับประเภทหนังสือที่น่าสนใจ ทำให้มีผู้ใช้บริการน้อย	1. ควรวางแผนและเตรียมงานก่อนล่วงหน้า โดยจัดทำแบบสอบถามประเมินความต้องการของประชาชนกับประเภทของหนังสือก่อนที่จะจัดซื้อ
2. ขาดกำลังคนเนื่องจากงบประมาณมีจำกัด	2. อาจจัดกำลังคนเพิ่มให้เพียงพอในการให้บริการ หรืออาจเพิ่มค่าจ้างแก่เจ้าหน้าที่โครงการเพื่อให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เกิดความล่าช้าในการส่งมอบรถจากศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน ทำให้ขั้นตอนการดำเนินงานด้านอื่นล่าช้าตามไปด้วย สาเหตุมาจากขั้นตอนและระเบียบราชการไม่คล่องตัว	3. ควรหาแนวทางแก้ปัญหาตรงจุดอื่น เช่น การวางแผนและการเตรียมงานล่วงหน้า เพื่อช่วยตัดทอนระยะเวลาในขั้นตอนของทางราชการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การให้ความสนับสนุนจากเทศบาลอย่างเต็มที่
2. การทำงานเป็นทีมและความกระตือรือร้นในการปรับปรุง รวมถึงแก้ปัญหาการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนสนใจ
3. สถานที่ในการดำเนินโครงการเป็นศูนย์รวมของการพักผ่อนและทำกิจกรรมในชุมชน

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงงบประมาณ แต่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีขนาดเล็กตามศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น และมีบุคลากรที่จะค้นหาสิ่งใหม่ๆ ในการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นสามารถนำเอกสารต่างๆ ของโครงการไปเป็นตัวอย่างการทำงานได้คือ เอกสารประชาสัมพันธ์ รูปภาพ และแบบฟอร์มอื่นๆ เช่น แบบสอบถาม แผนการทำงาน ประกาศ เป็นต้น

ความต่อเนื่องของวิถีใหม่

1. การดำเนินโครงการสามารถต่อเนื่องได้ เนื่องจากมีการลงทุนที่เป็นสิ่งของคือ รถคอนเทนเนอร์ และได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลโดยตรงจึงไม่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร
2. โครงการมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบหลักยังได้เสนอกิจกรรมเสริม เช่น หุ่นมือ ของเล่นเด็กเพิ่มขึ้น
3. โครงการนี้ได้รับการจัดสรรขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานในปีต่อไปแล้ว

บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้รับผิดชอบโครงการและทีมงานเกิดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เข้าใจพื้นฐานของชุมชน และความต้องการของคนในชุมชน
2. ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอประเภทหนังสือ คำแนะนำอื่นๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงต่อไป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางดวงพร วิจิตรพันธ์
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกองการศึกษา
หน่วยงาน : กองการศึกษา เทศบาลนครสงขลา
ที่อยู่ : ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ : (074) 312-025

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวสิริวรรณ บุณยสิงห์
ตำแหน่ง : หัวหน้างานการศึกษานอกโรงเรียน
หน่วยงาน : กองการศึกษา เทศบาลนครสงขลา
ที่อยู่ : ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ : (074) 312-025

ชื่อ-นามสกุล : นายธนากร สิทธิพันธ์
ตำแหน่ง : บรรณารักษ์ห้องสมุดชายหาดเคลื่อนที่
หน่วยงาน : กองการศึกษา เทศบาลนครสงขลา
ที่อยู่ : ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ : (09) 5982421

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลนคร
สถานที่ตั้ง	ถนนราชดำเนิน ตำบลป้อมปราบ อำเภอมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000
ขนาดพื้นที่	9.27 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	149,105,281 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
งบประมาณรายได้	183,004,448 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	660 คน 141 คน พนักงานท้องถิ่น 81 คน ลูกจ้างประจำ 438 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	81,829 คน
จำนวนครัวเรือน	23,537 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลนครสงขลามีลักษณะภูมิประเทศที่สวยงามส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีลักษณะเอียงลาดจากฝั่งทะเลหลวงไปทางด้านทะเลสาบ พื้นที่มีลักษณะเป็นแหลมแคบยาวตามแนวทิศใต้สู่ทิศเหนือลงสู่ทะเล มีคลองเชื่อมระหว่างอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา นอกจากนี้ยังมีชายหาดที่สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด ซึ่งมีความยาวถึง 9 กิโลเมตร ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่สำคัญเมืองหนึ่งของประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ลักษณะของเมืองมีความเป็นเมืองที่มีความเจริญ เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์-กรรม ประมง เกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป